

Ya'a tse'e je nak juu' ve'e je israeejlit jayu yaktuknuja'yidu

Jé Nte'yame'e xmukojtsumdu
je y'Onuk kajx

1 May viijnts je'e ve'e vintso
ve'e je Nte'yam je jayu
dutukmukajts. May nax tse'e
ve'em dutuujn jujpani je y'ayook
kojtsnajxpa tajk kajxta. ²Ax
uxyam tse'e, ku ve'e je itakax
tyámini, je y'Onuk kajx tse'e
xmukojtsumdi. Je y'Onuk tse'e
tyukkatajkikajxnú nujom juu' jaty,
je y'Onuk maat tse'e je Nte'yam
dupuujm ya tsajmit it jets ya
naxviijin it. ³Je y'Onuk tse'e
dukujajp dukuta'kxp je Nte'yam
je myajin, myaatnavyaatjupts je'e
ve'e je Nte'yam viinm. Nujom juu'
jaty'e ijtp jem tsavviinm jets yaja
naxviijn, yo'ypst je'e ve'e jetse'e y'it
ax jo'n je'e ve'e dupava'añ. Ku ve'e
xtuknuvaatsumdi je ntókinamda,
van'it tse'e y'ajxtkni jeja je Nte'yam
y'aka'yun pa'ayi jem tsapjootm.

Ñumájip je'e ve'e je Nte'yam
je y'Onuk nuyojk

ni ka'a ve'e je ángeles

⁴Ve'em ax jo'n to'k je jayu
je y'ónuk nuyojk dunumaja jets

ka'a ve'e je jayu je kyexuyo'yva,
ve'em tse'e je Nte'yam je y'Onuk
nuyojk dunumaja jets ka'a ve'e
je aangelestajkta. ⁵Kux ni vin'ita
ve'e je Nte'yam dukanuujmi
jyajuu'aangelesa ax jo'n je y'Onuk
dunuujmi ku ve'e jidu'um vyaañ:

Uxym atse'e
nyaknuke'xnatákat jets ats je
n'Onuk mitse'e.

Ni vin'ita ve'e jyajuu'aangelesa
kyayaknuujmiva:

Atsts je'e ve'e je Tyee',
ats je'e ve'e je n'Onuk.

⁶Ku ve'e je Nte'yam dukejix je
y'Onuk yaja naxviijn, van'it tse'e
vyaañ:

Nuvinxup ats je n'aangeles tajkta,
va'an tse'e vyinjávajada
vyintsalagajada.

⁷Ax ku tse'e je Nte'yam dunukajts je
y'aangeles, ve'em tse'e vyaañ jets
je'e ve'e y'íttat je kyexuyo'yvada
jets ve'em ax jo'n je poj jets je
jan'ayee'nst. ⁸Ax ku tse'e je y'Onuk
dunukajts, jidu'um tse'e vyaañ:

Mits, Nte'yam, xa'ma kajx tse'e
je kutojkun xjayep,
oy je'e ve'e je mkutojkun.

⁹Mtsajkp mitse'e juu' ve'e
pyaatyp y'akeegui,

mko'oyja'vip mitse'e juu' ve'e ka
 óyap,
 paatysts atse'e, mits
 je mNte'yam, nuyojk je
 xoojntkun nmoojy,
 ka'a atse'e opyana ve'em nma'a
 je xoojntku.

- ¹⁰ Jidu'um tse'e je Nte'yam
 ña'muxjuva:
 Mits, Maja Vintsán, mits tse'e
 mpaam ya tsajmit it jets ya
 naxvijnit it.
¹¹ Kukáxapts je'e ve'e;
 ax mits, xa'ma kajxts mitse'e
 m'it.
 Ve'em je'e ve'e tyojknit ax jo'n
 je vit,
¹² m'aneknupts mits je'e ve'e
 ve'em ax jo'n je jayu je
 xyox,
 tíkutsupts je'e ve'e ve'em ax jo'n
 je vit;
 ax mits, ni vin'ítats mitse'e
 mkatíkuts,
 xa'ma kajx mitse'e m'it.
 Jidu'um tse'e je y'Onuk
 dunuujmi. ¹³ Ni vin'ita ve'e
 je Nte'yam dukanuujmi
 oyjuu'aangelesa:

Ajxtukú yaja ats n'aka'yun
 pa'ayi namvaat atse'e
 nyavintoki pan pan jatye'e
 mtso'oxpajkjudup.

- Ni vin'ita ve'e jidu'um je Nte'yam
 je y'aangeles dukanuujmi.
¹⁴ Nujom je aangelestajktka, joöt
 ja'vints je'e ve'eda, je Nte'yam
 je kyexuyo'yvada, je'e tse'e
 yakkejxtup jetse'e duputákadat
 pan pan jatye'e dujayejptinit je
 joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx
 ijtp.

Tun vinkopk je'e ve'e
 jetse'e nmajapa'mumdat
 je oy kats je oy ayook

2 Ax je'e kajx tse'e
 nyavinkópkimdat
 jetse'e nvinmórumdat juu'
 ve'e n'amotunajxumdu kux
 ku ve'e ntoo'tókimdat. ² Pan
 pane'e dukakatsupajktu jetse'e
 dukakutyoondi juu' ve'e je
 aangelestajk kyojtsnajxtu, je'e
 tse'e je tsaachpaatun yakmooydu,
 ve'em ax jo'n duvinmátsjada.
³ Pan ve'em xa je'e ve'e, cvintsts
 uu'me'e nkatsaachpaatumdat
 pan ka'a ve'e nmajapa'mumda
 je oy kats je oy ayook juu' ve'e
 ooy je majin dutunjayejjpp jetse'e
 xtuknuja'vimda vintso ve'e
 ntsookumdat? Je'e ve'e je Maja
 Vintsán viinm y'ava'ní too'vajkp.
 Pan pan jatye'e du'amotunajxtu, je'e
 tse'e dñunuja'vidu jets tyúvam je'e
 ve'e je ayook jets aatse'e xvaajnjidi.
⁴ Je Nte'yame'e duyakjañua'viju
 jets tyúvam je'e ve'e juu' ve'e
 kyojtstu, je'e ve'e ku ve'e dutuujn
 je müjít nuja'vin jets je müjít atuya
 maat may viijn je majin, jetse'e
 myoojyjidi je Espíritu Santo je
 myaa'yun je pyutajkin ax jo'n je
 Nte'yam tyukmutsojkjidi jo'n.

Ve'eme'e je Jesús yakpuujm

ax jo'n je y'utsataj

⁵ Ax je nam it juu' ve'e miimpnum,
 je'e juu' aatse'e nnukajtsp, ka'a tse'e
 je Nte'yam dumoojy je y'aangelesta
 jetse'e jem yakkutóktat. ⁶ Kux
 jidu'ume'e to'k je jayu je Nte'yam

dumukajts, ve'em ax jo'n y'it jep
Kunuu'kx Jatyán kujxp:
Nte'yam, nupániп tse'e je jayu
jets mits je'e ve'e xjaa'myéts,
nupánipts je'e ve'e jetse'e
jotmay xjayejpja.

⁷ Mits tse'e mpaam jetse'e je
jayu dunumootskat jetse'e je
ángelos dunumáyat,
mtukkatajki tse'e je jayu je
majin je jaanchin,
mits tse'e mmooy je kutojkun
jetse'e duyakkutojkjat nujom
juu' jatye'e mpaam,
⁸ nujome'e xpamkujx jep kya'p
pya'tkup.

Jidu'um tse'e je Nte'yam dumukajts.
Ku ve'e vya'añ jets nujome'e
dupamkujx jep je jayu kya'p
pya'tkup, ka'a tse'e tii juu' ve'e jep
je jayu kya'p pya'tkup nunka'it.
Ax uxym paatna tse'e, ka'a tse'e
yak'ix jets jepe'e je jayu kya'p
pya'tkup nujom juu' jaty y'it; ⁹ ax
yam tse'e nvinma'yun kajxmamda
njayejpumda je Jesús, juu' ve'e
je Dios Tee' tun kona it pyaam
jetse'e dukanumáyat ax jo'n je
ángelos, je Nte'yam tse'e mooyju
je vintsa'kin jets je majin je'e kajx
ku ve'e je Nte'yam je myaa'yun kajx
anañujoma je jayu duku'oo'ki.

¹⁰ Je Nte'yam je myajin kajx jets
je kyutojkun kajx tse'e nujom juu'
jaty y'it. Pyaatyp y'akeeguipts
je'e ve'e ku ve'e duyakjajty jetse'e
je Jesucristo chaachpaa'tut jetse'e
ve'em oy tyaanit je Nte'yam
maat, je Yaktsookpa, juu' ve'e je
too' duyak'avaatsp jetse'e je jayu
duyaknajkxtat joma ve'e je Nte'yam,
ve'em tse'e numay je Nte'yam
je y'ónuk ljjttinit je'e maat joma

ve'e je myajin. ¹¹ Je'e pan pan
jaty'e yaktsook jets je'e pane'e
yaktsookjudu, to'kjits je'e ve'e je
Tyee'da, je'e kajx tse'e je Nte'yam
je y'Onuk dukatuktso'otyún jetse'e
vya'anut jets x'útsimdup uu'm je'e
ve'e, ¹² ve'em ax jo'n je Kunuu'kx
Jatyán vya'añ:

Joma ve'e ats je n'utsatjk,
jemts atse'e nva'anut jets pan
mitse'e,
n'aajvjapts ats mitse'e numay je
jayu maat.

¹³ Vaampap tse'e jidu'um:
Jem atse'e je Nte'yam y'am
kyam'nmappyumju.

Jado'k naxe'e vyaannuva:
Uxyaja xa atse'e maat je
Nte'yam je y'ónukta juu' ats
je'e ve'e xmooy.

Jidu'um tse'e vya'añ.
¹⁴ Ax uu'mda, je Nte'yam je
y'ónukta, to'kji je tsu'uts to'kji
je nuu'punts uu'me'eda, je'e kajx
tse'e je Jesús jyayuvimpijt jetse'e
y'lijt ax jo'n uu'mda. Ve'em tse'e
dutuujn jetse'e je y'oo'kun kajx
duyakkutókinit je ko'oyjáyuvap
je kyutojkun, je ko'oyjáyuvap
juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
ko'oyjayuvaptajkta jetse'e duka'ma
je oo'kun. ¹⁵ Miine'e je Jesucristo
yaja naxvijen jetse'e je jayu
kyoo'kmaaydinit kyoo'ktajtinit,
ve'em tse'e dukoo'ktsa'kidinit je
oo'kun namvaate'e jyoojntykada.

¹⁶ Je Jesús, ka je'epts je'e ve'e
ñumiin jetse'e je aangelestajk
duyaktso'okut, je'e ve'e ñumiin
jetse'e duyaktso'okut je jayu juu'
ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidup
ax jo'n je Abraham jyaanchja'viji.
¹⁷ Paaty tse'e ve'em yakpuujm

anañujoma viijn ax jo'n
je y'utsta jetse'e y'ijtnit tee'
juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta, je jayu dunuténat jem
je Nte'yam vyinkojkm, jetse'e
dütukmo'otut, jetse'e je tyokin
dütuknuya'atsut. ¹⁸ Viinm xa
ve'e je Jesús chaachpaaty ku
ve'e y'ukyaktokimpakuvaajnji je
ko'oyjáyuvap. Kux tse'e myaadaaky,
o'yixjupts je'e ve'e jetse'e düputákat
pan pan jatye'e je ko'oyjáyuvap yak
tokintonuvaajnjup.

**Ñumájip je'e ve'e je Jesús
nuyojk ni ka'a je Moisés**

3 Je'e kajx tse'e, utsta ajchta
utsta tsə'ada, je Nte'yam tse'e
mvinkoojnjudu jetse'e m'ijttinit
je jyáyuda, je'e tse'e myaaxuxjudu
jetse'e m'ijttinit je'e maat jem
tsapjoqt. Yakvinkópkada ooy je
Cristo, je'e xa ve'e je jayu dunuténip
jem je Nte'yam vyinkojkm, tee' je'e
ve'e juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta jetse'e njaanchja'vimda.
²Oy tse'e je Jesús dükutyuujn
je toonk juu' ve'e je Nte'yam
mooyju, ve'em ax jo'n je Moisés
oy dükutyoompa je toonk juu' ve'e
je Nte'yam mooyju ku ve'e vye'na je
Nte'yam je jyayu maat. ³Ve'em ax
jo'n je takpaampa düjayep nuyojk
je majin jets ka'a ve'e je tajk juu'
ve'e yakpaamp, vyinmajtsjuvap xa
je'e ve'e nuyojk je majin je Jesús
jets ni ka'a ve'e je Moisés. ⁴Vinxup
je tajk, jem je'e ve'e pane'e dupaam,
ax je Nte'yam tse'e düpamkajx
nujom juu' jatye'e ijtp. ⁵Ve'em xa
ve'e je Moisés y'lijt ax jo'n je toompa,
oy tse'e je Nte'yam dumutuuujn
dumupujk jetse'e du'ava'ni ti ve'e

je Nte'yam kyótsup ux'ook. ⁶Ax
je nMaja Vintsánamda Jesucristo,
je Nte'yam je y'Onuks je'e ve'e
juu' ve'e oy dükutyoon je toonk juu'
ve'e je Nte'yam mooyju, je'e tse'e
dunumajikajxp nujom je Nte'yam je
y'ónukska. Jets je Nte'yam je y'ónuks
xa u'ume'eda pan to'k aaj to'k
joote'e njaanchja'vimda van'it paat
ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat.

**Je poo'kxtkun juu' ve'e
je Nte'yam je jyayu**

jyayejptup

⁷Ve'em xa ya'a ve'e ax jo'n je
Espíritu Santo vya'añ jep Kunuu'kx
Jatyán kujxp:

Uxyam, pan m'amotunajxtup
xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam
kyajtsp,
⁸ka'a tse'e makk je mkuvajk
xpámdat
ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je
Nte'yam düts'o'xpajktu,
je'eda juu' ve'e dü'ixtu joma
vaate'e je Nte'yam juu' dükuvulk
jem vinva'ajts it kajxm.

⁹Jemts atse'e je mjupit jayu
xjot'ixti,
jya'íxtuvamts je'e ve'e juu'
atse'e ntoon vujxtkupx joojnt,

¹⁰paatys atse'e nmujotma'tti je
jáyuda jets atse'e nvaajñ:
“Xa'ma kajx xa ve'e je viijnk
vinma'yun düjayep,
xa'ma kajx tse'e dükatsokta
jetse'e dü'ixtat dunujávadat je
too' juu' atse'e ntuk'ixtu.

¹¹Je'e kajxs atse'e nmujotma'tti
jets atse'e ntukvinva'nidi jets
ka'a ve'e tyákadat poo'kxpaa
ats maat.”

Jidu'um tse'e je Espíritu Santo
vya'añ.

¹² Utsta ajchta utsta tsa'ada,
yakkópkada ooy jets ni pana
miitse'eda dükajayéput je ko'oy joot,
ni pana ve'e kyanay'apukupámjut
jetse'e kya'ítut je joojntyk Nte'yam
maat kux'e dükajaanchjáva. ¹³ Juu'
xa ve'e mtóndap, je'e tse'e jetse'e
mnakyojtsmákkajadat to'k jado'k
jóvum xaaq namvaate'e uxyam
ya xaaq ñaxy. Ve'em tse'e xtóndat
jetse'e ni pana miitsta je tokin
kyatukvin'aa'njut jetse'e ve'em
dükakuvákut je Nte'yam jye'e.
¹⁴ Ax pan mpanajkxumdup tse'e je
Nte'yam je tyoo' to'k aa joo'k joot,
njaanchja'vimdup tse'e ve'em ax
jo'n njaanchja'vi'ukva'numdi jetse'e
n'ijtumdat je Cristo maat ku ve'e
myiinnuvat.

¹⁵ Jidu'um tse'e je Espíritu Santo
vya'añ:

Uxyam, pan m'amotunajxtup
xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam
kyajtsp,
ka'a tse'e makk je mkuvajk
xpámdat
ax jo'n je'eda pan pan jaty'e je
Nte'yam dutso'oxpajktu.

Jidu'um tse'e vya'añ.

¹⁶ ¿Pan'e d' amotunajxtu ku
ve'e je Nte'yam myukojsjidi jetse'e
ux'look je Nte'yam dutso'oxpajkti?
Je'e xa je'e ve'eda pan pan jaty'e
je Moisés yakpítsumjidinu jem
Egipto, ¿ve'em xaja? ¹⁷ ¿Pan maate'e
je Nte'yam y'ijt ejkjup vujxtkupx
joojnt? Je'e xa je'e ve'eda pan
pan jaty'e tokintoondu jetse'e
tyaandini aa'k jem vinva'ajts
it kajxm, ¿ve'em xaja? ¹⁸ ¿Jets
pan je'e ve'eda pan pan jaty'e je

Nte'yam tukvinva'nijidu jets ka'a
ve'e tyákadat poo'kxpa je'e maat?
Je'e xa je'e ve'eda pan pan jaty'e
kakatsupajkjudu. ¹⁹ Ax ve'em tse'e
n'íxumda jets ka'a ve'e y'o'yixjidi
jetse'e tyákadat poo'kxpa kux ka'a
ve'e je Nte'yam dujaanchja'vidi.

4 Namvaat xa ve'e je Nte'yam
xtukmuta'numda je vaanduk
jetse'e ntajkimdat poo'kxpa
je'e maat, nyakvinkópkimdat
tse'e ooy, nñnjajtp ku miitse'e
jemda juu' ve'e nñnkatákadap.
² Yaktukmukojtsumduva xa ve'e
je oy kats je oy ayook, ve'em ax
jo'n je'eda. Ax ka'ats je'e ve'e
tyo'nuxjidi ni vinxupa ku ve'e
du'amotunajxti, kux ka'a ve'e
dujaanchja'vidi. ³ Ax tajkimdupts
u'me'e poo'kxpa je Nte'yam maat
kux njaanchja'vimidupe'e. Ve'em xa
ya'a ve'e ax jo'n je Nte'yam vyaajñ:

Je'e kajxts atse'e nmujotma'tti
jets atse'e ntukvinva'nidi
jets ka'a ve'e tyákadat poo'kxpa
ats maat.

Jem tse'e je Nte'yam vyaajñ jets
ka'a ve'e pyoo'kxtat je'e maat,
jyayak'avaadi tse'e je'e je tyoonk
van'ítani ku ve'e ya it choo'ntk.

⁴ Ax jep tse'e to'k viijn Kunuu'l'kx
Jatyán kujxp joma ve'e dükats ti
ve'e toojnju je muvuxtojtuk xaaq.
Jidu'um tse'e vya'añ:

Ku ve'e je Nte'yam nujom
duyak'avaadikujx,
muvuxtojtuk xaaq tse'e pyaa'kx.

⁵ Jep'e jado'k nax vyaannuva
Kunuu'l'kx Jatyán kujxp:
Ka'a tse'e tyákadat poo'kxpa ats
maat.
Jidu'um tse'e vya'añ. ⁶ Jyave'ema
tse'e, jem tse'e pan pan jaty'e

tákadap poo'kxpa. Pan pan jaty xa ve'e dú'amotunajxtu too'vajkp, ka'ats je'e ve'e tyajkidi poo'kxpa kuxe'e dükakat'supajkti je Nte'yam. ⁷ Paaty tse'e je Nte'yam dúnupajmtki jado'k je xaaj.

Je xaaj, uxyamts je'e ve'e, kux xtukmukojtsumdupe'e je Nte'yam je'e kajx juu' ve'e je David jyatyaan, náxyani ve'e vye'na may joojnt, ve'em ax jo'n atse'e jidu'um tunja'a:

Uxyam, pan m'amotunajxtup
xa ve'e juu' ve'e je Nte'yam
kyajtsp,
ka'a tse'e makk je mkuvajk
xpámdat.

Jidu'um tse'e je David dijatyaajñ.

⁸ Pan kudumoojy xa ve'e je Josué je poo'kxtkun je israeejlit jayu, ka'a tse'e je Nte'yam kudu'uknu'kojtsini jado'k je xaaj. ⁹ Ax jeja tse'e to'k je poo'kxtkun je Nte'yam je jayu kajxta. ¹⁰ Kux pan pan xa ve'e tajkip poo'kxpa je Nte'yam maat, ka'ats je'e ve'e je y'avintso vinma'yun dú'ukyaktoonni, ve'em tse'e pyaa'kx ax jo'n je Nte'yam pyaa'kx ku ve'e je tyoonk duyak'avaadi.

¹¹ N'íxumdap tse'e pan vintso ve'e ntajkimdat poo'kxpa je Nte'yam maat, ve'em tse'e ni to'ka uu'm nkavintsoajtumdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu.

¹² Je y'ayook kajx xa ve'e je Nte'yam je jayu dújoojntykinma'a. Maadaakpts je'e ve'e je y'ayook jetse'e je jayu dútuktajkikúx jets ka'a ve'e jayuu'tsojxa juu' ve'e jajpax mejtsk ado'om. Je'yp je'e ve'e joma ve'e je joot je ja'vin jetse'e duyakjaj'ixju duyakjañujávaja ti vinma'yune'e je jayu jyayejpp.

¹³ Ka'a xa ve'e tili juu' ve'e je Nte'yam kya'ixp kyanuja'vip, ixna ke'xnats je'e ve'e tyankux jem je'e vyinkojkm pane'e je cuenta nmo'yumdap.

Je Jesuusts je'e ve'e tee' juu' ve'e

dúnuvintsanikajxp je tee'tajkta

¹⁴ Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je Nte'yam je y'Onuk, je'e tse'e tajki jem tsapjootm jetse'e xnúténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, tee'ts je'e ve'e juu' ve'e dúnuvintsanikajxp je tee'tajkta uu'm kajxamda, paaty tse'e tun vinkopk jetse'e nkamasookumdat juu' ve'e njaanchja'vimdup. ¹⁵ Je tee' juu' ve'e dúnuvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e njayejpumda, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xtukmo'tumdat kux ñuja'vip je'e ve'e oy vintso ve'e je yónuk ajaj je yónuk joot njayejpumda. Nujom tse'e dúja'ix je ko'oyjáyuvap pan vintso ve'e kuyaktokimpajkji. ¹⁶ Je'e kajx tse'e, va'an tse'e to'k ajaj to'k joot dunaajktámimjada jeja je Jesucristo vyinkujk, ve'em tse'e xtukmo'tumdat jetse'e xputajkimdat pan vin'ite'e je ko'oyjáyuvap xyakto kintonuva'numda.

5 Nujom je tee' juu' ve'e dúnuvintsanikajxtup je tee'tajkta, jayu je'e ve'eda, yakpaamdupts je'e ve'eda jetse'e je jayu dúnuténadat jeja je Nte'yam vyinkujk, je tokin kajx tse'e je Nte'yam dútuktivntsá'agadat je tánuk jetse'e dútuktivntsá'kivat juu' jatye'e je jayu tyukmuyojxtup je Nte'yam. ² Je tee' juu' ve'e dúnuvintsanikajxp je tee'tajkta,

kux jayu je'e ve'e juu' ve'e tontókip kojtstókip ax jo'n opyana, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e dütukmo'otut pane'e dukatih'ixp dükatinuja'vip jets pāne'e tontókip kojtstókip.

3 Je'e kajx tse'e vinkopk jetse'e je Nte'yam dütukvintsa'agat je tānuk je y'avintso tokin kajx, ve'em ax jo'n je tānuk dütukvintsa'kivat juu' ve'e je viijnk jayu je tyokin kajxta.

4 Ka'a xa ve'e pān pāne'e je majin natyukje'eijup jetse'e je y'avintso vinma'yūn kajx y'ítut tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je'ejyji ve'e pān pāne'e je Nte'yam vyinkaamp, ve'em ax jo'n je Aarón yakvinkaajn jo'n. **5** Ax ve'em tse'e jyajty māqat je Cristo, ka je y'avintso vinma'yūn kajxapts je'e ve'e ñatyukje'eiji je majin ku ve'e yakpuujm tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, je Nte'yam je'e ve'e mooyju je majin jetse'e tyee'at. Ve'em ax jo'n je Nte'yam ñā'muxji:

Uxyam atse'e

nyaknuke'xnatákat jets ats mitse'e je n'Onuk.

6 Ve'em ax jo'n jep Kunuu'kx Jatyán kujxp vyaampa jado'k viijn:

Mits xa ve'e tee' xā'ma kajx, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

7 Ku ve'e je Cristo y'ijt yaja naxviijn, myukojs tse'e je Nte'yam, juu' ve'e o'yixjup jetse'e je oo'kun kuyuknuvaatsji. Oyame'e ooy dujatunmunoo'kxtk jets ka'a ve'e y'o'o'kut, jetse'e yaaxy, chojkts je'e ve'e nuyojk jetse'e dütónut juu' ve'e je Nte'yam chojk, je'e kajxts je'e ve'e je Nte'yam kyats'amotunajxji. **8** Oyam je'e ve'e je Nte'yam je y'Onuk, jyajt

tse'e vintso ve'e kyatsapákut je tsaachpaatun kajx juu' ve'e yaknajx. **9** Kux'e dütukujx nujom juu' jatye'e je Nte'yam chojk, je'e kajx tse'e y'o'yixju jetse'e duyaktso'okut xā'ma kajx pān pān jatye'e katsupajkup. **10** Je Nte'yam tse'e paajmu tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em ax jo'n je Melquisedec.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e yakmasa'ak

je jaanchja'vin juu' ve'e je Nte'yam kajx

11 Jépnum xa ve'e may viijn juu' ve'e njaa'kvaajniavaandup ya vinma'yūn kajx, ax tso'ox tse'e jetse'e ntukvinjávadat kux ka'a ve'e xvinmotuvuva'anda. **12** Ooyani xa ve'e ya it tyunnaxy, kuxtuk'ixta xa ve'e je jayu je Nte'yam je y'ayook, ax jado'k nax tse'e dutsq̄ jetse'e myaktukvinja'vidinuvat je ixpajkun juu' ve'e myaktuk'ixtu ku ve'e xjaanchja'vi'ukvaandi je Jesucristo. Ve'em xa miitse'eda ax jo'n je pi'k ónuk juu' ve'e ts'i'tspna jets ka'a ve'e ax jo'n je jayu juu' ve'e kaaynup oonkup. **13** Kux je'eda pan pān jatye'e dütukjoojntykidup tum je leche, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e duka'oynuja'vidup vintso ve'e jyoojntykadat ax jo'n dupaa'ty du'akeegaa. **14** Ax je'eda pān pān jatye'e ixtáñ dujayejptup jetse'e juu' dükáydat duja'kxtat, ve'emts je'e ve'eda ax jo'n je jayu juu' ve'e dujajttup jetse'e duyaktándat jem jya'vin kajxmda je y'o'y je'e jetse'e dukakuváktat je kyo'oy je'e.

6 Je'e kajx tse'e, va'an tse'e dutoonkimda

je Nte'yam je y'ayook jetse'e ve'em oy nmuja'vmdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap juu' ve'e yaktuk'íxumdu ku ve'e je Cristo njaanchja'vi'ukva'numdi, kux jepe'e ooy juu' jatye'e tsojkup jetse'e jyaa'kyaknújávat. Ka je'ejyap tse'e ntoonkimdap vintso ve'e dutsák jetse'e je jayu dumasooktinit je kyo'oy joojntykinda jetse'e ve'em kyatsaachpaa'ttat xa'ma kajx, vintso ve'e dutsák jetse'e je Nte'yam yakjaanchjávat, ²je jayu ñapéttat, jets pan pan jatye'e dñuyvinténidup je jaanchja'vivatajk, je'e tse'e je jayu dutuknukóndap je kya'aj. Ka je'ejyap tse'e njaanchja'vmdat jets joojntykajktinuvape'e je oo'kpatajk jetse'e yaktokimpayo'ydinit, jeme'e juu' ve'e yakmooydinup je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, jem tse'e juu' ve'e yakmooydinup je tsaachpaatun juu' ve'e xa'ma kajx ijtnup. ³Va'an dñootonkimda vintso ve'e oy nmuja'vmdat juu' ve'e je Nte'yam chajkp. Ax ve'em tse'e nto'numdat pan vaampe'e je Nte'yam.

⁴Ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakvinmayumpítut je jayu juu' ve'e je Nte'yam dukoo'kjaanchja'vidinup. Je Nte'yame'e je vinma'yun moojyjudu juu' ve'e tyúvam, ñuja'viduts je'e ve'e je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnjp, jyayejptu tse'e je Espíritu Santo jem jya'vin kajxmda, ⁵ñuja'viduts je'e ve'e jets oy je'e ve'e je Nte'yam je kyats je y'ayook, tukkadaakjudu tse'e je maakkin juu' ve'e miimpnum. ⁶Pan kyoo'kjaanchja'vidinup

tse'e je Nte'yam, ka'a tse'e y'uk'o'yini jetse'e pan duyakvinmayumpijttinuvat je jayu, kux je'e ve'e viinm dñotoondup ax jo'n kuduyakcruuzpejttinuva jado'k nax je Nte'yam je y'Onuk. ⁷Je naax juu' ve'e dñ'oktaatsp je naaj vinnaajknáx tyu'uj jetse'e yakvinyu'uj yakvintún jetse'e tyá'mixju oy, je Nte'yamts je'e ve'e dñukunoo'kxp. ⁸Ax pan tum je ápit tse'e pojtukp jets je viijnk aajy ojts, ka'ats je'e ve'e tyun, naxtóupts je'e ve'e.

Je y'oy je'e juu' ve'e n'a'íxumdup,

je'e tse'e je nja'vinamda duyak'ijtp

je Nte'yam maat

⁹Utsta ajchta utsta tsá'ada, juu' atse'e ooy ntuntsojktup, óyam atse'e ve'em tñukqats, naya'vjinupts atse'e tyuva jets nuyojk oy je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam mto'nuxjadap, ve'em ax jo'n dñutuujnja pan pan jatye'e yaktsaakp. ¹⁰Pyaatyp y'akeeguiip xa je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam tyuump, ka'ats je'e ve'e dujaaltyóki je y'oy je'e juu' miitse'e mtoondu jetse'e xtuknuja'vidi jets mtsojktu ve'e je Nte'yam ku ve'e je jayu xputajkidi. Uxyam paat tse'e ve'em xtonda. ¹¹Ooy aatse'e ntuntsák jets miitse'e nuto'k nuto'k ve'em xjaal'któndat van'it paat ku ve'e je Jesucristo myiinnuvat. ¹²Ka'ats aatse'e ntsák jetse'e mnoox'oo'ktat, je'e ve'e mtóndap ax jo'n je'eda pan pan jatye'e je Nte'yam dujaanchja'vidup jetse'e tam ñaajk'itjada je'e maat, je'e tse'e dujayejptinup je o'yin juu' ve'e

je Nte'yam tyukvinva'nip nujom je'eda pān pān jatye'e dūtoondup juu' je'e ve'e chajkp.

¹³Ku xa ve'e je Nte'yam je vaanduk dūyaktaajñ maat je Abraham, viinm tse'e ñaaajknajxji kux ka'a ve'e pān viijnk dūnumaja pan kajxe'e kudupuujm je vaanduk.
¹⁴Jidu'um tse'e vyaajñ: "Vaampam xa atse'e jets ooy ats mitse'e ntunkunoo'kxut jetse'e numay je tsaan je kooj xjayéput." Jidu'um tse'e vyaajñ.
¹⁵To'k aaj to'k joot tse'e je Abraham du'aix jetse'e je Nte'yam dūkutyónut je ayook juu' ve'e tukvinva'niju. Ax kyutyoon tse'e.
¹⁶Ku xa ve'e je jayu pan dūyaknaxta, je'e tse'e dūyaknajxtup pane'e nuyojk dūnumájip jets ka'a je'e ve'e viinm. Ax ku tse'e pan tūdūyaknaxta, ka'a tse'e je viijnk kats y'ukyoonnit.
¹⁷Kux tse'e je Nte'yam dūtsak jetse'e je jayu va'ajts dūnuijávadat jets ni je vin'ita ve'e kyatíkuutsut juu' ve'e kyojts, je'e kajx tse'e ñaaajknajxji ku ve'e vyaajñ jets kyutyoónupe'e.
¹⁸Ya mejtsk viijn tse'e juu' ve'e katikts, muto'k viijn ku ve'e je Nte'yam viinm vyaajñ, jets mumejtsk viijn ku ve'e ñaaajknajxji, ax ka'a tse'e je Nte'yam tyaaya, ya mejtsk viijn tse'e yaktoon jetse'e ooy ntunjot'amájimdat, uu'mda, je jayu juu' ve'e je Nte'yam y'ixp jyayejpp. Njaanchja'vimdup tse'e jets tónjup kótsjup je'e ve'e juu' ve'e je Nte'yam xtukvinva'nimdu.
¹⁹Kux ve'em ax jo'n je pojxun jo'kun jye'ya joma ve'e je naax juu' ve'e jep napa'tkup jetse'e to'k viijn duyak'it je barco, ve'em tse'e n'lijtumda je Nte'yam maat

je'e kajx ku ve'e nnuja'vimda jets xakytsökumdu ve'e je Jesucristo, juu' ve'e ijtp jem tsapjootm.
²⁰Jem tse'e tyajki jetse'e y'it je Nte'yam maat, jem joma ve'e xnüténimda. Ax ve'em tse'e tyee'tajki, xa'ma kajxts je'e ve'e tyee'init, tee' je'e ve'e juu' ve'e dūnuvintsanikajxp je tee'tajkta, ve'em je'e ve'e ax jo'n je Melquisedec.

Ve'eme'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec

7 Je Melquisedec, saleemit yakkutojkpats je'e ve'e y'ijt jets tee'va juu' ve'e dūmutoomp dumupajkp je Nte'yam, juu' ve'e nujom dūnukajxmikajxp. Je'e tse'e je Abraham du'anajkxi ku ve'e je Abraham vyimpijtni atso'ox toompa joma ve'e ojts dūyavintókida je yakkutojkpatajk maat je jyáyuda, jetse'e je Abraham dūkunu'u'kx.
²Van'it tse'e je Abraham myoojyji to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamduk juu' ve'e pyajk ku ve'e ojts y'atso'oxtún. Ve'em tse'e je Melquisedec kyatsapítsum yakkutojkpa juu' ve'e oy dūtoomp dupayo'yp. Jets je Salem, ve'eme'e kyatsapítsumpa oy aaj oy joot. Kux tse'e yakkutujk jem saleemit kyajpuñ kajxm, paaty tse'e yaktij yakkutojkpa juu' ve'e je oy aaj je oy joot dūjayejpp.
³Ka'a tse'e yaknu>kats je tyee' upu je tyaak, ni je y'apa ni je y'oka tse'e kyayaknu>kojtspa, nay ka'ava tse'e je kye'xtkun ni ka'ava tse'e je y'oo'kun, ve'em tse'e yaktukmu'a'lxmoka je Nte'yam je y'Onuk, juu' ve'e tee'ip xa'ma kajx.
⁴Payo'oyda n'it vintso ve'e dūnumaja je Melquisedec. Je

njujpit jáyuvamda Abraham tse'e moojyju je diezmo, je'e ve'e ku ve'e dumooyj to'k viijn ku ve'e majk viijn vya'kxy je paamduk juu' ve'e pyajkji je viink yakkutojkpada ku ve'e ojts dumaaat'ats'oxtún.

5 Ve'eme'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e je tee'tajkta, je'e tse'e dütukpámdap je jayu je diezmo, óyame'e je Abraham dutsaana dukooja je jáyuda, nay ve'em ax jo'n je tee'tajkta. **6** Je Melquisedec, óyam je'e ve'e je Leví kyatsaanaja kyakoojaja, yakmooyts je'e ve'e je diezmo juu' ve'e je Abraham pyajk ku ve'e ojts y'ats'oxtún. Van'it tse'e je Melquisedec dukunuu'kx je Abraham, je'e juu' ve'e je Nte'yam tukmukojsu je vaanduk. **7** Ax ka'a tse'e nvaat pan dukakuvákut, je kunoo'kxpa, je'e tse'e nuyojk dñunumájip jets ka'a ve'e je yakkunoo'kxpa. **8** Pane'e dupajktup je diezmo, oo'ktapt je'e ve'e; juu' ve'e je Melquisedec kajx, ve'em tse'e je Kunuu'kx Jatyán ñukatsju ax jo'n to'k juu' ve'e joojntykipna.

9 Nvaat xa ve'e je jayu vya'anut jets je Leví maat je chaanda je kyoojta, je tee'tajkta juu' ve'e dupajktup je diezmo, je'e tse'e dumooyduva je Melquisedec je diezmo je jyujpit jayu Abraham kajx, **10** kux jeme'e je Abraham je ñi'kx je kyopk dumaaada juu' ve'e duyakjéjap je chaan je kyooj ku ve'e je Melquisedec dumaaatnavyaati.

11 Tukkadaakjudu tse'e jetse'e tyee'adat je Leví je chaan je kyooj juu' ve'e je Aarón je chaan je kyoojpa, je'e tse'e dütuk'íxtap je myu'israeejlit jáyuda je Moisés je

pyava'nun. Ax ka'a tse'e n'ijtumda oy jets va'ajts je tee'tajk kajx juu' ve'e je Leví je chaan je kyooj. Kux pan kun'ijtumda ve'e oy jets va'ajts je'e kajxta, ka'a tse'e y'ukvinkópkini jetse'e jyéjat jado'l'k je tee' ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón. **12** Ax pan ka'a tse'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit, tíktspap tse'e je pava'nun juu' ve'e vaamp jets je'e ve'e tee'adap. **13** Ax juu' tse'e je Kunuu'kx Jatyán vaamp jetse'e tyee'at, je nMaja Vintsánamda Jesucristots je'e ve'e. Ka'ats je'e ve'e je Leví dutsaana dukooja, je Leví je y'uts je chaan je kyooj je'e ve'e, to'k je jaka'a juu' ve'e ni vin'ita je jyayu katee'idup ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ. **14** Yaknuja'vip xa ve'e val'ajts jets je Judá je chaan je kyooj je'e ve'e je Jesús. Ax ka'a tse'e je Moisés dutikajts jets tee'adape'e je Judá je chaan je kyooj.

15 Je'e kajx tse'e kuxxe'e je Jesús tyee'a ax jo'n je Melquisedec jets ka'a ve'e ax jo'n je Aarón, yaknuke'xnatajkipts je'e ve'e oy jets ka'a ve'e je Aarón je chaan je kyooj y'uktee'idinit. **16** Je Jesús tse'e je kutojkun dujayejpp jetse'e tyee'at kux joojntykip je'e ve'e xa'ma kajx; ka je pava'nun kajxape'e tyee'a juu' ve'e vaamp jets pane'e je chaan je kyooj tee'adap. **17** Jidu'um tse'e je Nte'yam je tuvakojtsun dupuujm je Jesús kajx:

Mits xa ve'e tee' xa'ma kajx,
ve'em ax jo'n je Melquisedec.

18 Ax ve'em tse'e, je Nte'yame'e dupaam jetse'e kyoo'ktoonnit je pava'nun juu' ve'e myooy je Moisés.

Je'e kajx tse'e kyatún kux ka'a ve'e je jayu je pava'nun kajx myaada'aky jetse'e y'íttat je Nte'yam je jayu,
19 ka je Moisés je pyava'nun kajxape'e je jayu y'ijt oy joot je Nte'yam maat. Ax je a'ix'ijtun juu' ve'e uxyam njayejpumdup, nuyokts je'e ve'e ooy dutunnúmaja, je Jesucristo je kyutojkun kajx tse'e nmutámimda je Nte'yam.

20 Viinm xa ve'e je Nte'yam ñaaajknajxji jetse'e je Jesús tyee'at.
21 Juu' viink tee'da, ka'ats je'e ve'e vye'emada, ka'ats je'e ve'e je Nte'yam ñaaajknajxji jetse'e tyee'adat. Ax je'e ku ve'e je Nte'yam ñaaajknajxji jetse'e je Jesús tyee'at, jidu'um tse'e dunuuymji:

Ats, je Maja Vintsán, ka'a
 xa atse'e ya nvinma'yun
 nyaktíkutsut,
 mits xa ve'e tee' xá'ma kajx,
 ve'em ax jo'n je Melquisedec.
 Jidu'um tse'e je Jesús dunuuymji.
22 Ax nuyojk oy xa ve'e je nam kojtstán jets ka'a ve'e je kojtstán juu' ve'e je Nte'yam myasookjidu je njupit jáyuvamda. Nnuja'vimdinup xa uu'me'e jets tyívam je'e ve'e je nam kojtstán kux ijtp'e je nMaja Vintsánamda Jesucristo jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi jetse'e xnuténimda.

23 Je viink tee'da, numay tse'e y'ijitti; kux tse'e y'oo'kti, ka'a tse'e y'uk'o'yixjidini jetse'e kujyaa'ktree'idi.
24 Ax je Jesús, xá'ma kajxts je'e ve'e jyooointyka, ijtpamts je'e ve'e je tyee'in. **25** Kux ka'a ve'e y'oo'kut, paaty tse'e y'o'yixju, uxyam jets xá'ma kajx, jetse'e duyaktso'okut pan pane'e naajktámijup jeja je Nte'yam vyinkujk je Jesús kajx.

26 Je nMaja Vintsánamda Jesucristo, je'em xa je'e ve'e je tee' juu' ve'e ooy tunyaktsokp, o'yixjupts je'e ve'e jetse'e xputajkimdat. Va'ajts jootts je'e ve'e, ka'ats je'e ve'e tyokinmaata, ka'ats je'e ve'e tyokinaxjáyuvá ax jo'n uu'mda, ñumájip ñujaanchipts je'e ve'e jem tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. **27** Ka'a xa je'e ve'e vye'ema ax jo'n je viink tee'da juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, juu' ve'e jóvum xaa'j je y'avintso tokin kajx je tánułk duyak'oo'ktup jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'lágada, van'it tse'e dutukvintsa'lídiguva je tánułk je viink jayu je tyokin kajx. Je Jesús, to'k náxjits je'e ve'e viinm ñatyukvintsa'kiji je Nte'yam anañujoma je jayu kajxta.
28 Y'ava'nipits je'e ve'e je Moisés je pyava'nun jets pane'e yakpámdap tee' juu' ve'e dunuvintsanikajxtup je tee'tajkta, je'ets je'e ve'eda pan pan jatye'e tokin maat jetse'e y'oo'kta ax jo'n opyana. Ax je Nte'yam tse'e viinm naajknajxju jetse'e tyee'at je y'Onuk, juu' ve'e xá'ma kajx ijtp oy jets va'ajts. Ve'em tse'e dutuujn tåvani ve'e je Moisés yakma'a vye'na je Nte'yam je pyava'nun.

**Jé Jesucristo tse'e je jayu dunuténip
 jem je Nte'yam vyinkojkm**

8 Juu' xa ve'e dunuvinkopkikajxp juu' ats miitse'e ntuknuja'yidup, ya'ats je'e ve'e: Je tee' juu' ve'e njayejpumdup, jemts je'e ve'e y'ajxtuk tsapjootm jeja je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi, 2tee'ipits je'e ve'e joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je Nte'yam

pyaam, ka'a je'le ve'e tyee'a joma ve'e je tabernáculo juu' ve'e je jayu pyaamdu. ³Nujom je tee' juu' ve'e dunvintsanikajxtup je tee'tajkta, vinkándats je'le ve'e jetse'e je Nte'yam dutukvintsa'agadat je tánuk jets juu' jatye'e jyaa'kyojaxtup je jayuda. Paaty tse'e dutsak jetse'e je tee' juu' ve'e dunvintsanikajxp je tee'tajkta jetse'e xnúténimda, je'le tse'e dujayépup pan ti ve'e tyukvintsa'kivap je Nte'yam. ⁴Pan yaja xa ve'e kuy'it naxvijin, ka'ats je'e ve'e je xyup tyee'a, kux jemna ve'e pan pan jatye'e je Nte'yam dutukvintsa'kidup je yaxta ve'em ax jo'n je Moisés je pyaval'nun via'añ. ⁵Je tee'tajkta juu' ve'e yaja naxvijin, je'le tse'e toondup pajktup joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e je tsapjootmit jye'e yaknu'ixvaats yaknu'qamvaats. Yaknuja'vipts je'le ve'e jets nu'l'ixva'ach nupamva'ach je'le ve'e. Kux ku ve'e je Moisés dukapaqm'ukva'aña vye'na je tabernáculo, van'it tse'e je Nte'yam ña'muxji: "Yakkopka oy jetse'e ve'em xpámut ax jo'n myaktuk'ix jem kopk kajxm." Jidu'um tse'e ña'muxji. ⁶Ve'em ax jo'n dunumaja je nam kojtstán jets ni ka'a ve'e je jujpit kojtstán, ve'emts je'le ve'e je muto'nun dunumaja juu' ve'e je Nte'yam myooy je Jesús jets ni ka'a ve'e je muto'nun juu' ve'e je tee'tajk jyayejptup juu' ve'e yaja naxvijin. Je nam kojtstán kajx tse'e je Jesús duyaknamyujot'óyaja je jayu jets je Nte'yam, je nam kojtstán kajxpa ve'e je Nte'yam je vaanduk duyaktaajn juu' ve'e nuyojk oy jets ni ka'a ve'e je vaanduk juu' ve'e yaktaan je jujpit kojtstán kajx.

⁷Kux pan kutyuujn xa ve'e je muto'k kojtstán, ka'a tse'e je Nte'yam kudupuujm je nam kojtstán. ⁸Ax ka'a tse'e je Nte'yam du'oyja'vi je jayuda juu' ve'e myooy je jujpit kojtstán, ve'em ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán via'añ je'e kajxta:

Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán via'añ:

"Je'yape'e je xaaj jets atse'e je nam kojtstán nyaktánut maat je israejlit jayuda,

⁹ka ve'emap ax jo'n atse'e je kojtstán nyaktaajn maat je jyujpit jayuda ku atse'e nyakpítsumdini jem Egípto; ka'a ve'e dukutyoondi ats je nkjojtstán, je'le kajxts atse'e nkoo'kmajapaamdini.

¹⁰Ax je nam kojtstán juu' atse'e nyaktánup maat je israejlit jayuda, jemts atse'e jya'vin kajxmda mpámut ats je mpava'nun, jemts ats je'le ve'e nj'a'at vyinma'yun kajxmda, atse'e xNte'yamadap, atsts je'le ve'e njáyuvadap.

¹¹Ka'ats je'le ve'e dutuknu'jávadat je myujáyuda jets pan atse'e, ni ka'a tse'e dutuknu'ja'viduvat je y'utsta je y'ajchita ukpu je y'utsta je cha'ada, kux x'íxadap ats je'le ve'e anañujoma, je mójit je muutskit.

¹²Nmeel'kxjidinupts atse'e je tyókinda, ni je vin'ita xa atse'e je tyokin nkoo'kjaa'myejtsnit." Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán via'añ.

13 Ku ve'e je Nte'yam vyaañ jets je'e ve'e duyaktónup je nam kojtstán, je'e tse'e duyaktaamp jetse'e kyoo'ktoonnit je kojtstán juu' ve'e jujpani. Ax je kojtstán juu' ve'e jujpani, najxpts je'e ve'e, vee'n tse'e ya it náxut jetse'e kyutókinit.

**Jé kunuu'kx it juu' ve'e yaja
naxvijñ jets je kunuu'kx it
juu' ve'e jem tsapjoottm**

9 Je muto'k kojtstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaan, je Nte'yam tse'e dupavaan vintso ve'e je jayu vyinjávajat vyintsä'agajat jets vintso ve'e to'k je tabernáculo dupámdat joma ve'e ve'em dutóndat. **2** Ku ve'e y'o'yi je tabernáculo, jidu'um tse'e dupaamdi: je muto'k it atatyuk, je kunuu'kx its je'e ve'e. Jep tse'e y'ijt to'k je olivos aceite ato'yin jets to'k je mesa joma ve'e dupaamdi je kunuu'kx tsapkaaky. **3** Je mumejtsk it atatyuk, je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaaqt, **4** je'e tse'e tukkadaakju je oro yojxpejtun joma ve'e je poom jyak jets je xiixt juu' ve'e je oro tukyo'tskúx y'ijt. Jep tse'e xiixtup to'k je oro oo'y joma ve'e je maná y'ijt jets je Aarón je tyajk juu' ve'e puj'oomi, maat je tsatssets joma ve'e jatyán y'ijt je Nte'yam je pyava'nun, je jujpit kojtstán. **5** Jem tse'e xiixt aka'a ni'kxm y'ijt mejtsk je querubines apamnax, je tsapjoottmit joojntykiva je'e ve'e je querubines. Joma ve'e je xiixt aka'a, jem tse'e je Nte'yam dutokinmee'kx je jáyuda. Ax uxym, ka'a tse'e vyinkopka jets ats ya'a ve'e nuyojk nkojtsva'atsut.

6 Ku ve'e ve'em dutonda y'ijt, jóvum xaaj tse'e tyákada y'ijt

je tee'tajk jep tabernáculo jaatp joma ve'e je muto'k it atatyuk, jep tse'e je Nte'yam duvinjávada duvintsa'agada y'ijt. **7** Je tee' juu' ve'e dunuvintsañikajxp y'ijt je tee'tajkta, je'ejyji tse'e tajki to'k nax vinjoojnt joma ve'e je mumejtsk it atatyuk. Ku ve'e tyajki, je tánuk nuu'pun tse'e je Nte'yam tyukvintsa'kip y'ijt je y'avintso tókin kajx, nay ve'empa je jayu je tyókin kajxpa. Pan ka'a ve'e kuðuyaknujx je tánuk nuu'pun, ka'a tse'e kutyajki. **8** Je'e tse'e xtuknuja'vimdup je Espíritu Santo jets namvaate'e je tee'tajk je Nte'yam dumutonda dumupakta y'ijt joma ve'e je muto'k it atatyuk, ka'ana tse'e ñuke'xnatáka vye'na jets nvaate'e je jayu tyákat joma ve'e je mumejtsk it atatyuk.

9 Xtuknuja'vimduvapts ya'a ve'e jets je tánuk jets juu' jatye'e je jayu jyaa'kyojxtup y'ijt, ka je'e kajxapts je'e ve'e je jayu je vyinma'yún tyándat oy jets va'ajts. **10** Je muto'k kojtstán, je'ejyji je'e ve'e kyajtsp juu' ve'e je jayu kyáydap y'oo'ktap jets vintso ve'e ñaajkva'atsjadat, je pava'nunts je'e ve'e juu' ve'e je jayu tyoondup kyojtstup. Toonts je'e ve'e van'it paat ku ve'e je Nte'yam je nam kojtstán duyaktaajñ.

11 Ax je Cristo, je'e tse'e miin je y'o'jy je'e kajx juu' ve'e jéjani, tee' je'e ve'e juu' ve'e dunuvintsañikajxp je tee'tajkta. Nuoyojk oyts je'e ve'e je muto'nun juu' ve'e jyayejpp, jemts je'e ve'e tsapjoottm je Nte'yam dumutón dumupuk joma ve'e je kunuu'kx it juu' ve'e ka naxvijñit jayu púmap. **12** Ka je'ep xa je'e ve'e ñutajki je it juu' ve'e je kunoo'kxun

munuyojk dúmaat jetse'e je Nte'yam dútukvintsa'agat je chivo nuu'pun jets je tsapkaaj ónuk nuu'pun, je'e ve'e nutajki jetse'e je y'avintso nuu'pun dútukvintsa'ki. To'k náxjits je'e ve'e ve'em dútuujn, ve'em tse'e myaadaaky jetse'e njayejpumdinit je joojntykin juu' ve'e xa'ma kajx ijtp. ¹³ Je tsapkaaj nuu'pun jets je chivo nuu'pun jets je jaajm juu' ve'e je pi'k vaca ónuk jye'e juu' ve'e tokyajxp jem yojxejtun kajxm, je'e tse'e jem je jayu n*í*'kxmda kyojmda yakxijtva'kxp yakvajva'kxp juu' ve'e ka va'ajtsapta, je'e tse'e dúyakvaatsp je n*í*'kxta je kyopkta. ¹⁴ Ax nuyojk tse'e ooy je Cristo je nuu'pun dútunyakva'ach ya nvinma'yunamda jetse'e je joojntyk Nte'yam nvinja'vimda nvintsa'kimda. Je Espíritu Santo, juu' ve'e xa'ma kajx ijtp, je'e je pyutajkin kajx tse'e je Cristo viinm ñatyukvintsa'kiji je Nte'yam, je Cristo je nuu'pun tse'e dúyakvaatsp ya nja'vinamda jets ya nvinma'yunamda jetse'e ve'em xa'ma kajx nkatsaachpaatumdat. ¹⁵ Je'e kajx tse'e je Cristo xnuténimda jem je Nte'yam vyinkojkm, je'e ve'e uk'o'k jetse'e dúkuvejt je ntókinamda juu' ve'e njayejpumdu ku ve'e tyuujn je muto'k kojtstán, ve'em tse'e njoojntykimdinit xa'ma kajx ax jo'n je Nte'yam xtukvinva'nimda jo'n, uu'mda, pan pan jatye'e je Nte'yam yaxtsoojvjudu.

¹⁶ Pan vaamp xa ve'e je jayu vintso ve'e vya'kxut je pyaamduk juu' ve'e y'ixp jyayejpp ku ve'e y'o'knit, van'ítnum tse'e je pyaamduk vya'kxni ku ve'e yaknujava jets

ta ve'e y'o'kni je kojtstaampa. ¹⁷ Ax pan joojntykipna tse'e je kojtstaampa, ka'a tse'e je viijnk jayu dúyakva'kxy je kojtstaampa je pyaamduk, van'ítnume'e je kojtstán tyun ku ve'e y'o'kni. ¹⁸ Je'e kajx tse'e nay ve'empa je muto'k kojtstán tyon'ukvaajñ je nuu'pun maat. ¹⁹ Ku ve'e je Moisés anañujoma je jayu dútukvinkojsikujx nujom je Nte'yam je pyava'nun, van'it tse'e je tsapts uk je lana maat to'k mats je aa妖 je ojts juu' ve'e hisopo duxaaj, je'e tse'e dútukpapajk je carnero nuu'pun, je chivo nuu'pun, jets je tsoxk naaj, je'e tse'e tyuknuxijt je ak axaa'ch joma ve'e dujatyaaajñ je Nte'yam je pyava'nun, tyuknuxijtpa tse'e anañujoma je jayu. ²⁰ Van'it tse'e vyaajñ: "Ya nuu'pun tse'e dúyaknuke'xnatajkip jets toompe'e je kojtstán juu' ve'e je Nte'yam mtukmutaanjudu." ²¹ Nay vanxup tse'e je Moisés dútoompa je tabernáculo jets nujom je paamduk juu' ve'e yaktoondu jem, nujome'e dútuknuxijtpa je tánuk nuu'pun. ²² Ve'em tse'e je Moisés je pyava'nun vya'añ jets je nuu'pun maate'e vyatskáxut nujom, vinkekji ve'e juu' ve'e vaatsp ka je nuu'pun maatap. Pan ka'a xa ve'e tii juu' ve'e oo'kp jetse'e je nuu'pun yo'oy, ni pana tse'e kyatokinmee'kxa.

Tyuknuvaachp tse'e je jayu je tyokin

kux'e je Jesúس ñatyukvintsa'kiji
je Nte'yam

²³ Ax ve'em tse'e, tun vinkopk je'e ve'e y'ijt jetse'e ve'em vyaach je'e juu' ve'e yaknuixvaats yaknupamvaats juu' ve'e ijtp

jem tsapjootm. Ax je tsapjootmit jye'e, ka'ats je'e ve'e vyaach maat juu' jatye'e je Nte'yam yaktukvints'a'kip yaja naxvijin, je vintsa'kin je'e ve'e chajkp juu' ve'e nuoyojk oy. ²⁴Je Cristo, ka'ats je'e ve'e tyajki jep tabernáculo jaatp juu' ve'e jayu pum, juu' ve'e yaknuyixvaats yaknupamvaats je tsapjootmit jye'e, je'e ve'e tajki jem kunuu'kx it joottm juu' ve'e yaknuyixvaats yaknupamvaats, jem tse'e xnuténimda je Nte'yam vyinkojkm. ²⁵To'k naxji xa ve'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvints'a'kiji, ka may náxap. Ka'ats je'e ve'e vye'ema ax jo'n je tee' juu' ve'e dñuyvintsanikajxp je tee'tajkta, ka'ats je'e ve'e tyaka vinjoojnt jep joma ve'e je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dumaat jetse'e je Nte'yam dñutukvints'a'aga je nuu'pun juu' ve'e kyah'avintsonuu'punip. ²⁶Pan may nax tse'e je Cristo je Nte'yam kuynatyukvints'a'kiji, may nax tse'e je Cristo kuchaachpaaty van'ítani ku ve'e je jayu tyokimpajkti jets uxym paat. Tun to'k naxji tse'e je Cristo jyayuvimpjt jetse'e je jayu je tyokin dñutuknuvaach, je'e ve'e ku ve'e viinm je Nte'yam ñatyukvints'a'kiji. Jidu'um tse'e dutuujn ya kukaxa ámani. ²⁷Ve'em ax jo'n nupaaamduka jetse'e anañuijoma je jayu yloog'ktat van'it tse'e yaktokimpayo'ydinit, ²⁸nay ve'empa tse'e je Cristo je Nte'yam ñatyukvints'a'kiji to'k naxji jetse'e numay je jayu dñutuknuvaatsnit je tyokin. Ax ku tse'e mumejtsk nax myiinnuvat, ka je'e kajxapts je'e ve'e myinut jetse'e je jayu je tyokin

dñutuknuva'atstat, je'e ve'e ñumínup jetse'e dñovoovnit pan pan jatye'e al'ixjidinup.

10 Je pava'nun juu' ve'e je Moisés yakmooy vintso ve'e je Nte'yam yakvinjávat yakvintsa'agat, ake'exa jo'nts je'e ve'e; ax je y'oy je'e juu' ve'e miimpnum, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je'e juu' ve'e je ake'exa dupaamp. Je'e kajx tse'e je vintsa'kin juu' ve'e je tee'tajk je Nte'yam tyukvints'a'kidup vinjoojnt ax jo'n je Moisés je pyava'nun vya'añ, ni vin'ítats je'e ve'e kya'oya jetse'e je jayu je'e kajx tyándat oy jets va'ajts. ²Pan kuy'oya xa ve'e jetse'e je Moisés je pyava'nun kajx je jayu tyánut oy jets va'ajts, kudutukvints'a'kil'at'ívidini tse'e je jayu je tñuuk je Nte'yam. Kux pan kuytanda xa ve'e oy jets va'ajts, ka'a tse'e kuyñayjávajada jets tókinax je'e ve'eda. ³Je tñuuk juu' ve'e je Nte'yam tyukvints'a'kidup, je'e tse'e tyuump jetse'e je jayu je tyokin dutukjaam'yeys vinjoojnt, ⁴kux ni vin'ita ve'e kya'oya je tsapkaaj nuu'pun je chivo nuu'pun jetse'e je jayu je tyokin dñutuknuva'atsut. ⁵Paaty tse'e ku ve'e je Cristo myiijn yaja naxvijin, jidu'um tse'e je Nte'yam dñunuujmi, ve'em ax jo'n vya'añ jep Kunuu'kx Jatyán kujxp:

Ka'a xa mitse'e xtsak je tñuuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jatye'e paamduk yax, mnupaaajmtki tse'e jets atse'e n'ítut ni'kxax kópkax, ⁶ka'a tse'e xtukjotkada'aky je tñuuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tñuuk yax

juu' ve'e pyaamdup je tyokin kajxta.

⁷ Van'lits atse'e nvaajñ:

"Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp,
ve'em ax jo'n javyet ats kajx."

Jidu'um tse'e je Nte'yam dunuyjimi.

⁸ Mutoo'vajkp xa ve'e vyaajñ jets ka'a ve'e je Nte'yam dutsak je tānuk yax juu' ve'e yakja'kxp ukpu juu' jaty paamduk yax, ka'a tse'e dūtukjotkada'aky je tānuk yax juu' ve'e yaktooydup ukpu je tānuk yax juu' ve'e pyaamdup je tyokin kajxta.

⁹ Vaampa tse'e: "Nte'yam, uxyaja atse'e nmin jets atse'e ntónut juu' mitse'e mtsajkp." Je Jesucristo xa ve'e dūyakkukajxinu je muto'k kojtstán. Ve'em tse'e dūtuujn jetse'e tyaanit je mumejtsk kojtstán. ¹⁰ Je Nte'yamts uu'me'e xyakvaatsumdu jetse'e je va'ajts joot je va'ajts ja'vin xmo'yumda kux tyoone'e je Cristo juu' ve'e je Nte'yam chojk, je ñi'lkx je kyopk tse'e vaan je vints'a'kin to'k naxji anañujoma je jayu kajxta.

¹¹ Je tee'tajkta, jóvumts je'e ve'e dūmutonda dūmupakta je Nte'yam jetse'e dūtukvintsa'agada may nax je yaxta juu' ve'e ni je vin'ita je jayu je tyokin dūkatuknuva'atsup; ¹² ax je Jesucristo, to'k náxjits je'e ve'e je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji jetse'e je jayu je tyokin dūtuknuvaach, van'it tse'e ojts y'ajxtkni jejá je Nte'yam y'aka'yun pa'ayi. ¹³ Jem tse'e du'alix kuunume'e je Nte'yam dūyavintókiyut pān pan jatye'e je Jesucristo dūts'o'xpajktup. ¹⁴ Tun to'k naxji xa ve'e je Jesucristo je Nte'yam ñatyukvintsa'kiji, ka may náxap. Ve'em tse'e dūtuujn jetse'e

xa'ma kajx y'ijttinit oy jets va'ajts je jayu pān pān jaty je'e ve'e yaktsok.

¹⁵ Nay vanxuppa tse'e je Espíritu Santo dūnukojspejtpa ku ve'e vyaajñ:

¹⁶ Jidu'um xa ve'e je Maja Vintsán vya'añ:

"Je nam kojtstán juu' atse'e nyaktánup maat je israeejlit jáyuda,
jemts atse'e jya'vin kajxmda mpám̄ut ats je mpava'nun,
jemts ats je'e ve'e njat
vyinma'yun kajxmda."

¹⁷ Van'it tse'e vyaajñ:

"Ni je vin'ita xa atse'e je tyókinda nkoo'kjaa'myejtsnit."

Jidu'um tse'e vyaajñ. ¹⁸ Ku ve'e je jayu je tokin ve'em yakmee'kxja, ka'ats je'e ve'e y'ukvinkópkini jetse'e je jayu ti dūyóxtat jetse'e je tyókinda yakmee'kxjat.

Va'an to'k aaj to'k joot je Nte'yam

dūmutámimda

¹⁹ Je'e kajx tse'e, utsta ajchta utsta tsā'ada, je Jesús je ñuu'pūn kajx tse'e to'k aaj to'k joot ntajkimdat je it juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk dūmaat. ²⁰ Kux tse'e xku'oo'kimdi, xyak'avaatsjimdu tse'e je ntoo'amda jetse'e n'ijtumdinit je Nte'yam maat.

²¹ Kux je Jesuuse'e ijtp tee' juu' ve'e dūnuyvintsa'nikajxp je tee'tajkta jetse'e dūnuteña je Nte'yam je jayu, ²² va'an tse'e to'k aaj to'k joot je Nte'yam dūmutámimda, oy tse'e nnuja'vimda jets je Jesucristo kajxe'e je Nte'yam ya nvina'ma'yunamda duyakva'ach jetse'e nkoo'knatyokinja'vimjidinit, va'ajts tse'e n'ijtumda ax jo'n je

jayu ñaajkva'achju je va'ajts tsoxk námāat. ²³Va'an tse'e to'k aaj to'k joot dujaal'kjaanchja'vimda juu' ve'e n'ava'nimdu. Kyutyuumpts je'e ve'e je Nte'yam juu' ve'e xtukvinva'nimdu, ijturndinupts uu'me'e je'e maat xa'ma kajx. ²⁴Va'an du'íxtimda vintso_ ve'e anañujoma je jayu ntsojkumdat jetse'e nto'numdat je y'oy je'e. ²⁵Ka'a tse'e nto'numdat ax jo'n je'e pan pan jatye'e kanay'amojkijidup, nakyojtsmákkimjadape'e to'k jado'k. Ax nuyojk tse'e ya'_a nyakvinkópkimdat kux nmuja'vimdupe'e jets támani ve'e je xajx ku ve'e je Cristo kyadaaknuvat.

²⁶Pan tokinto'numdatup xa ve'e oy'avinmáyam, jetse'e njanuja'vimda juu' ve'e tyuva, ka'a tse'e ti viijnk vintsa'_kin jetse'e je Nte'yam xtokinmee'kxumdat, ²⁷nma'yumdap ntájumdap'e kux yaktokimpayo'yumdap'e, je jaajn tse'e n'a'líxumdup joma ve'e xa'ma kajx chaachpaattinit nujom pan pan jatye'e dutso'oxpajktup je Nte'yam. ²⁸Pan pan jatya xa ve'e du_kakuvaljku je Moisés je pyava'nun, ve'em tse'e kyutujk jets ka'a ve'e ti tukmo'tun, oo'ktuts je'e ve'e je jáyuda pan jepe'e numejtsk ukpu' nutoojk juu' ve'e du'_ixtu dumótudu je ka óyap juu' ve'e tyoondup kyojtstu, ²⁹ax nuyojk tse'e chaachpaattinit pan pan jatye'e je Nte'yam je y'Onuk dutso'oxpajktup. Ve'em tse'e dujávada jets ve'em je'e ve'e y'uk'_aalk ax jo'n ogypta y'aalk, ve'em je'e ve'e dujávada jets ka'a je'e ve'e tyun ku ve'e je Jesús je Nte'yam ñatyukvintsa'_kiji je jayu je tyokin kajxta. Je jayu tse'e

duyakvintsa'_kintókidup je Espíritu Santo, juu' kajxe'e je Nte'yam je jayu je maa'yun dutuujnja. ³⁰Nnuja'vimdinup xa ve'e vintso_ ve'e je Nte'yam vyaajñ: "Ats xa ve'e xtukkádaakp je tokimpayo'yk, ats tse'e ntukkuvétup." Vaampap tse'e je Kunuu'kx Jatyán jets je Nte'yame'e je jayu dutokimpayo'oyup. ³¹Pan nmasookumdatup xa ve'e je joojntyk Nte'yam, atsa'_kip tse'e ooy je tsachpaatun juu' je'e ve'e xmo'yumdinup.

³²Ax jaa'myéstats miits vintso_ ve'e xmuténidi je makk tsachpaatun ku ve'e távani je Nte'yam mtuknujávajada je tyu_je'e, ³³myakjomtoondu myaktitoondu ve'e jeja je numay jayu vyinkujk jetse'e xtsachja'vidi ax jo'n je jaanchja'vivatajk yaktoonduva. ³⁴Mtukmo'ttu miitse'e je jayu juu' ve'e poxuntaktsuunidu. Ku ve'e je jayu mpajku_xjidi juu' jatye'e m'ixtu mjayejptu, ooy tse'e xtuntukxoojntkti, kux mnua'_vidinupe'e jets jeme'e tsapjootm je o'yin juu' ve'e nuyojk oy jetse'e xa'ma kajx y'it. ³⁵Ka'a tse'e xjaanchja'vi'atúvadat juu' ve'e mjaanchja'vidup, kux je jaanchja'vin juu' ve'e mjayejptup, munuyojk tse'e ooy je Nte'yam mtunmoyumpijtjidinuvat je y'oy je'e je'e kajx. ³⁶Ka'a tse'e mnoo'kxtat jetse'e xtóndat juu' ve'e je Nte'yam chajkp, ve'em tse'e xpajktinit juu' je'e ve'e xtukvinva'nimdu. ³⁷Kux jidu'_ume'e je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Je'e pane'e mínung,
tsojkts je'e ve'e myiinnit,

ka'a tse'e y'ukta'ninit.

38 Ax je jayu juu' ve'e tuv jáyuvip
joojntykip,
joojntykaps je'e ve'e je
jyaanchja'vin kajx.
Pan y'avimpijtinuvap tse'e ax
jo'n y'ijt,
ka'ats ats je'e ve'e
ntukxoondkut.

Jidu'um tse'e je Kunuu'kx Jatyán
vya'añ. **39** Ka'a xa uu'me'e ve'em
n'ijtumda ax jo'n je'e pan pan
jatye'e dy'avimpijtidinuvap ax jo'n
kyo'oyjoojntykidi jetse'e vyintókida,
je jaanchja'vine'e njayejpumdup jets
xyaktsookumdupe'e je Nte'yam.

Je jaanchja'vin

11 Je'e xa je'e ve'e je
jaanchja'vin ku ve'e
nnuja'vimda jets tónjup kótsjup
je'e ve'e juu' ve'e n'a'líxumdup,
nnuja'vimdup tse'e jets tyúvam
je'e ve'e juu' jatye'e nka'líxumdup.
2 Y'oyja'vi ve'e je Nte'yam uu'm
je njujpit jáyuvamda kux'e'e
jyaanchja'vijidi.

3 Je jaanchja'vin kajx xa ve'e
nnuja'vimda jets je kats kajxe'e je
Nte'yam dupuujm ya naxvijnit it.
Ax ve'em tse'e dupuujm juu' ve'e
uxyam n'líxumdup, ka'anume'e ti
vey'na juu' ve'e yak'ixp.

4 Jyaanchja'vi xa ve'e je Abel je
Nte'yam, je'e kajx tse'e dumooojy
je vintsa'kin juu' ve'e nuyojk oy
jets ka'a ve'e je Caín jye'e, jets
je'e kajxpa ve'e je Nte'yam je Abel
dukatokimpuujm jetse'e dukuvujk je
vyintsa'kin. Oyamts je'e ve'e aq'kani,
je Kunuu'kx Jatyán kajx tse'e
nnuja'vimda vintso ve'e dutuuujn
kux'e'e je Nte'yam dujaanchja'vi.

5 Jyaanchja'vi xa ve'e je Enoc
je Nte'yam, je'e kajx tse'e kya'aqk,
ajoojntykl tse'e dutukvaatsni
ya naxvijnit it, ka'a ve'e
y'ukyakpaatni kux je Nte'yame'e
yaktsoonjinu. Ve'em tse'e je
Kunuu'kx Jatyán vya'añ jets je
Enoc, chojk, jyotpaate'e je Nte'yam
ku ve'e yaana naxvijin vye'ná.

6 Pan pan xa ve'e je Nte'yam
dukajaanchja'vip, ko'oyja'vijupts je'e
ve'e je Nte'yam. Nujome'e pan pan
jatye'e je Nte'yam dumutámidup,
tun vinkopkts je'e ve'e jetse'e
dujaanchjávadat jets jeja ve'e
je Nte'yam jets oye'e tyo'nuxjada
pan pan jatye'e to'k aaj to'k joot
dul'ixtidup jetse'e y'ljittinit je'e maat.

7 Jyaanchja'vi xa ve'e je Noé je
Nte'yam, je'e kajx tse'e dukuvujk
juu' jatye'e je Nte'yam va'nuxju
ti ve'e tónjup kótsjup juu' ve'e
kayak'ixpna vye'ná, kyatsupajke'e
je Nte'yam jetse'e to'k je arca
dupuujm joma ve'e tsa'qk y'íttat
maat je chaan je kyooj. Jyaanchja'vi
xa ve'e je Noé je Nte'yam, je'e
kajxe'e duyaknuke'xnatajki jets
vyinmajtsudupe'e je tsachpaatun
je jáyuda juu' ve'e joojntykido ya ja
naxvijin van'it. Jyaanchja'vi je'e
ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e je
Nte'yam kyatokimpaajmji.

8 Jyaanchja'vi xa ve'e je Abraham
je Nte'yam, je'e kajx tse'e
dukatsapujk ku ve'e vyoojvjini
jetse'e nujkx joma ve'e je it juu'
ve'e je Nte'yam tukvinva'niju. Ku
ve'e tyoo'pujk, ka'a tse'e dunujava
pan joma ve'e nujkx. **9** Jyaanchja'vi
je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx
tse'e y'ijt ax jo'n je jékumit jayu
ku ve'e duvintsuuni je it juu' ve'e

tukvinva'niyu, jepe'e ak tujkp chūuni jets nay ve'empa je Isaac maat je Jacob, je'e juu' ve'e yaktukvinva'niduva je it je naax. ¹⁰Ax je'e tse'e je Abraham tyoon kux y'a lixe'e je kajpun juu' ve'e je Nte'yam kyijpx myoo'ts jetse'e dupuujm.

¹¹Je Sara, amájani ve'e ooy tyunve'na, o'yixjuts je'e ve'e jetse'e y'onuktaaki kux jyaanchja'vi ve'e jets kyutyónupe'e je Nte'yam juu' ve'e tukvinva'niyu. ¹²Je Abraham, óyame'e na'avani ooy tyun'ijt, jyayejp tse'e numay aa'lk je chaan je kyooj, ve'em ax jo'n je maatsa juu' ve'e jem tsajviinm jets je po'o juu' ve'e je ja maaxy napa'ayi, kamachoovna.

¹³Oo'kkajxitinuts je'e ve'eda, ka'a tse'e tyukkadaakjidi nujom juu' jaty'e je Nte'yam uktukvinva'nijidu, naya'vijidinupts je'e ve'e tyuva jets kyutyónupe'e je Nte'yam je y'ayook. Ka'anume'e je Nte'yam je y'ayook dukutyín vye'na, tyuk'atúvidu tse'e je xoojntkun maat jetse'e duvaknuke'xnatajkidi jets ve'em je'e ve'eda yaja naxviijn ax jo'n je jékumit jayu. ¹⁴Ax je'e ve'e ku ve'e je jékumit jayu jo'n y'ijtti, valajts tse'e yakvinmotu jets y'ixtidupnume'e je it joma ve'e chaanadat. ¹⁵Pan kuduvinmaaydi kuduja'a'myejtsti je it juu' ve'e myasooktu, kuy'o'yi tse'e jetse'e jem kuvyimpijtinuva. ¹⁶Ax ka'a tse'e y'ukvimpijttini, kux to'ke'e je it dutsokti juu' ve'e nuyojk oy, je'e je'e ve'e je tsapjootmit it, je'e kajx tse'e je Nte'yam kyatuktso'otyónjada jetse'e duNte'yamadat, apaajmtkijidu tse'e to'k je ciudad joma ve'e chaanadat.

¹⁷Jyaanchja'vi ve'e je Abraham je Nte'yam, je'e kajx tse'e kuduyakvaajñ je vintsa'kin je Isaac ku ve'e je Nte'yam jyot'ixji, tun'a'ix'ijtnupts je'e ve'e jetse'e kuduyak'aal'k je y'ónuk juu' ve'e je Nte'yam tukvinva'niyu ku ve'e vyaaajñ: ¹⁸"Je Isaac kajx tse'e xjayéput je tsaan je kooj."

¹⁹Jyaanchja'vi tse'e je Abraham jets o'yixjupe'e je Nte'yam jetse'e duyakjoojntykpajknuvat je y'ónuk Isaac. Ax je'e kajx tse'e ku ve'e távani je Abraham dunupaamduka jetse'e duyak'oo'kut je y'ónuk, ve'emts je'e ve'e ax jo'n je y'ónuk kuy'aa'lk jetse'e jyoojntykpajknuvat. ²⁰Jyaanchja'vi xa ve'e je Isaac je Nte'yam, je'e kajx tse'e dutukmukajts je Jacob maat je Esaú je kunoo'kxun juu' ve'e mínumpnum.

²¹Ku ve'e y'oo'kuvaanni je Jacob, kux'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojy je kunoo'kxun númejtsk je José je y'ónuk, je tyajk natyukkutijup jetse'e je Nte'yam duvinja'vi duvintsa'ki. ²²Ku ve'e je José y'oo'kuvaanni, kux'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dumoojmi je njujpit jáyuvamda ti ve'e tyóndap ku ve'e dutukvaatstinit je egíptovit it, je'e kajx tse'e dupavaajñ ku ve'e choo'ndinit jetse'e duyaktso'ndinit je José je pyajk.

²³Ku ve'e je Moisés kye'x, kux'e je tyee' je tyaak je Nte'yam dujaanchja'vidi, je'e kajx tse'e yu'uts yak'ijtji toojk po'o, y'ixtu ve'e jets valajts yakxone'e jetse'e dukatsa'kidi je egíptovit yakkutojkpa ku ve'e dupavaajñ jetse'e nujom je israeejlit maax

ónuk duyak'oo'kkáxtat juu' ve'e pi'k mix ónukta. ²⁴Ku ve'e je Moisés vajutyajk vye'na, kux'e'e dujaanchja'vi je Nte'yam, je'e kajx tse'e dükatsajk jetse'e yaktíjut jets je egíptovit yakkutojkpa je ñaaax je'e ve'e je y'lónuk; ²⁵je'e ve'e chojk jetse'e yakjomtónut yaktitónut maat je Nte'yam je jyayu. Ka'a ve'e dutsajk jetse'e xyoondukut je tokin kajx, je xoojntkuñ juu' ve'e vee'n ijtkojp; ²⁶je'e ve'e y'oýja'vi jetse'e chaachpaa'tut, yakvijink'íxut je Cristo kajx jets ka'a ve'e ku ve'e kuduýayejp je egíptovit majin, kux y'a líxp je'e ve'e je o'yin juu' ve'e je Nte'yam mo'ojup. ²⁷Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e choo'nni jem Egipto ku ve'e myu'ekju je yakkutojkpa, ka je tsal'kin kajxap, to'k aaj to'k joote'e y'ijt ax jo'n kudu'ix je Nte'yam, juu' ve'e kayak'ixp.

²⁸Jyaanchja'vi ve'e je Moisés je Nte'yam, je'e kajx tse'e je pascua xaaj dütuujn, dütukpavaajñ je njujpit jáyuvamda jetse'e je nuu'pun dütukpaa'ttat je tyakkuka'ada jets je tyakpaa'ténada kux kadi ve'e je yak'oo'kpa ángeles duyak'aa'k je kyooq ónukta juu' ve'e ijtp jep tujkpta. ²⁹Jyaanchja'vidu xa ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajx tse'e dütuknajxti je Tsaps Maaxy Naaj ax jo'n je ta'ajts it kuy'ijt; ku ve'e je egíptovit jayu ve'em du'uktonuvaanduva, naxji'kxkajxjidinu tse'e.

³⁰Jyaanchja'vidu ve'e je njujpit jáyuvamda je Nte'yam, je'e kajxe'e kyítuni je jericoojit kajpun je ñaa'páts, tåvani ve'e dunaavídutta vye'na vuxtojtu

xaaj. ³¹Jyaanchja'vi xa ve'e je ko'otya'axap Rahab je Nte'yam, je'e kajx tse'e dükuvujk jem tyak'am je njujpit jáyuvamda juu' ve'e dunu'ixtu je it, je'e kajx tse'e dükamaat'aa'k pane'e je Nte'yam dukajaanchja'vidu. ³²¿Tis atse'e kunjaal'knukáts? Ka'a xa atse'e je tiempo n'ukjaal'kjayejpni jets atse'e nkótsut juu' ve'e je Gedeón kajx, je Barac, je Sansón, je Jefté, je David, jets je Samuel, maat je Nte'yam je y'ayook kojtsnajxpatajktka.

³³Jyaanchja'viduts je'e ve'e je Nte'yam, je'e kajx tse'e dupajkti je it je naax, oy yakkutojkki, dupaatti je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam tukmutaajnjudu, je león kyatso'oxpajkjidi,

³⁴kyayaktoojjidi je jaajn juu' ve'e ooy y'uktumpaamdu, je tsojx dükatuk'oo'kti, makk vyimpijitti pane'e dükajayejptu je maju, je atso'ox du'amaadaaguidi, makk ñapyaajmjidi, duyakvintókidi je cho'oxpajkpada. ³⁵Jempa tse'e je ta'axtajkta juu' ve'e je y'lónuk yakmooydinuva juu' ve'e aa'kanda ve'ni jetse'e jyoojntykpajktinuva.

Ax jempa tse'e pane'e oo'ktu jem tsachto'nun jootm, ka'a tse'e dükuvajkti jetse'e naspaka y'íttat, je'e ve'e chojktu jetse'e dupaattinit je joointykin juu' ve'e nuyojk oy ku ve'e jyoojntykpajktinuvat.

³⁶Jem tse'e juu' ve'e yak'anajxidu jetse'e yakvojpti, jem tse'e juu' ve'e yakcadenatsoomdu, yakpoxuntakpaamdu, ³⁷yakka'ts'oo'ktu, kakojk yakjaal'tva'kxtu, je tsojx tyukyak'oo'ktu, dukukeektu je numay jayu, je carnero

ak je chivo ak d_utukyo'tstu je
ñi'kxta je kyopkta, ayoop ijtu,
yaktsaachtoondu, yakjomtoondu
yaktitoondu. ³⁸Ka'a tse'e
d_uvinmátsjada p_an p_an jatye'e
je naxvijnit je kyo'oy je'
d_umaatnavyaa'nju_dup jetse'e
y'íttat je'e maatta. ³⁹Nujom
ya'ada, óyame'e je Nte'yam
y'oyja'vijidi kuxe'e dujaanchja'vidi,
ka'a tse'e d_upajkti juu! ve'e
je Nte'yam uktukvinva'nijidu,
⁴⁰xja'a'myejsumduts uu'm
je'e ve'e je Nte'yam ku ve'e
xnupajmtkijimdi juu! ve'e nuyojk
oy, je'e_jyji ve'e íttap oy jets va'ajts
uu'm maatta.

Jemji tse'e ya nvijnamda
nyak'ijtumdat joma ve'e je Jesú

12 Níxumdup xa ve'e jets
y'oyja'vipe'e je Nte'yam ya
n_umay jayu juu! ve'e jaanchja'vijidu.
Nay ve'emts uu'me'edava, va'an tse'e
oy d_uto'numda juu! ve'e je Nte'yam
chajkp, ka'a tse'e n'ukto'numdinit
je tokin juu! ve'e x'atsooxumdup
jetse'e xvijinkvo'vumda, ²jemji
ve'e ya nvijnamda nyak'ijtumdat
joma ve'e je Jesú, je'e tse'e
xtoo'mo'yumdup jetse'e ve'em je
Nte'yam njaanchja'vimdat jetse'e
je njaanchja'vinamda duvakpo'okut.
Ku ve'e chaachpaaty jem cruz kajxm,
ka'a tse'e d_utuktso'otyuujn je oo'kun
juu! ve'e pyaat, kux ñu_ja'vip je'e ve'e
je xoojntkun juu! ve'e jyayejpup
ku ve'e t_ávani duvaknaxy vye'na
je tsaachpaat_un. Ax ux_yam, jemts
je'e ve'e tsapjo_otm y'it joma ve'e
je Nte'yam yakkutuk, jéjats je'e
ve'e y'aka'y_un pa'ayi chuuna je
vintsa'kin maat.

³Payo'oyda n'it vintso ve'e
je Jesú d_umuteni ku ve'e
yaktsaachpaatjidi je tókinax
jáyuda, ve'em tse'e jotmootsk
mka'íttat jetse'e je tsaachto'nun
xkajávadat. ⁴Ka'anum tse'e
m'oo'kta kux_e'e xkakuvakta
jetse'e myaktokintónjadat je
ko'oyjáyuvap. ⁵¿Mjaa'tyókidinup
miits vine'eda juu! ve'e je Nte'yam
mtukmukojsj_udu?, ve'em ax jo'n je
y'ónuk d_umukats. Ve'em xa je'e ve'e
ax jo'n je Kunuu'kx Jatyán vya'añ:

Mits, ónuk, kadi xtsaachjáva
ku ve'e je Maja Vintsán
mtsaachtúnju,
viinduk naxkada'aky'e
xkuvákut ku ve'e
myaktuknaajmat jetse'e
xkatsapákut.

⁶Pan p_an jatye xa ve'e je Maja
Vintsán chajkp, jyotpaatyp,
yaktsaachpaatyp tse'e,
yaktsaachpaatypts je'e ve'e
nujom p_an p_an jatye'e
y'ónukip.

Jidu'u_m tse'e vya'añ.

⁷Mmuténadap tse'e je
tsaachpaat_un, kux je Nte'yam je
y'ónuk miitse'eda. ¿Jeja vine'e je
pi'k ónuk pane'e je tyee' ka'oqojup
kavojpjup? ⁸Myooyp xa ve'e je
Nte'yam je tsaachpaat_un nujom je'e
je y'ónukta. Ax pan ka'ats miitse'e
je Nte'yam mtsaachtónjada, ka'a
tse'e m'itta je Nte'yam je y'ónuk.
⁹Je naxvijnit jayu juu! ve'e
ntee'imdup ntaakimdup, x'oqojumdu
xvojpumdu_us uu'm je'e ve'e, jetse'e
nvintsa'kimdi, ve'em ax jo'n ux_yam
paat nvintsa'kimda jo'n; ax je
nTee'amda, juu! ve'e jem tsapjo_otm,
je'e tse'e nuyojk vyinmajtsjup

jetse'e nkatsupajkumdat jetse'e njoojntykimdat. ¹⁰Kona xa ve'e je it y'ijt ku ve'e je ntee'amda je ntaakamda x'oojumdi xvøjpumdi pān vintso ve'e je vyinma'yunda; ax je Nte'yam, je'e tse'e xmo'yumdup je tsaachto'nun juu' ve'e uu'm je n'o'yin kajxamda, kux je'e ve'e chajkp jetse'e n'ijtumdinit oy jets va'ajts ax jo'n je'e. ¹¹Ni juu' tsaachpaatuna ve'e kyayaktsāk van'it jaty ku ve'e nyakmo'yumda. Ax pan ka óyapts je'e ve'e juu' ve'e nto'numdup jetse'e xyaktsaachpaatumda je Nte'yam, xputajkimdupts uu'm je'e ve'e jetse'e nkatsupajkumdinit jetse'e je oy joot njayejpumdinit jetse'e njoojntykimdinit ax jo'n je'e ve'e dūtsāk jo'n.

Kutsa'aga xa ve'e ooy ku ve'e

nkamajapa'mumda je Nte'yam

¹²Je'e kajx tse'e, makkpāmda je m'aajta je mjoootta jetse'e xpanajkxtat je Nte'yam.
¹³Payo'oyda je y'oy je'e. Panajkxta je tyuv je'e. Ku ve'e je viijnk jayu dū'ixtat vintso ve'e mjoojntykada mnaxviijnada, nay ve'empa tse'e dutoonduvat.

¹⁴Íxtada vintso ve'e m'ijttinit oy joot tsoj joot anañujoma je jayu maat jets vintso ve'e mjoojntykidinit oy jets va'ajts; kux ka'a xa ve'e pan jye'yat jem tsapjootm jetse'e y'ítut je Nte'yam maat pān pane'e ka'ijtp oy jets va'ajts. ¹⁵Yakkópkada tse'e ooy jets miitse'e anañujoma xkuváktat je maa'yun juu' ve'e je Nte'yam je jayu tyoojnijip, ni

pánats miitse'e mka'íttat ax jo'n je ta'am ojts juu' ve'e pa'amtoomp jetse'e numay je jayu dūtukpaa'ty. ¹⁶Ni pāna tse'e miitsta je kats dūkatukmaatjayéput je yaa'y je ta'ax juu' ve'e ka púkap jyayejjp. Ka'ats miitse'e xkamaj'íxtat xkamajjávadat je Nte'yam, ve'em ax jo'n je Esaú, juu' ve'e je kyoop ónukin dūtukvinkuyajknu je tojkx juu' ve'e to'k naxji tyojkx. ¹⁷Ux'ook, ax jo'n xnujávada, ku ve'e dujoo'ktsojkni jetse'e je tyee' myo'ojut je kunoo'kxun, ka'a tse'e y'ukyakmooyni; joo'ktunyaaxnu ve'e, ka'a tse'e y'uk'ol'yini vintso ve'e duyaktfkutsut juu' ve'e tyoon.

¹⁸Utsta ajchta utsta tsa'ada, ya nam kojtstán juu' ve'e je Nte'yam xyaktaajnjimdu, ka'ats ya'a ve'e vye'ema ax jo'n je kojtstán juu' ve'e je Nte'yam yaktaajnjidu je njupit jáyuvamda, jem joma ve'e je kopk juu' ve'e yaja naxviijn, joma ve'e je makk jaajn tyoojy, joma ve'e je it kyoo'tsi, je añu pyu'u myaa't, tyunvitskni, ¹⁹je trompetaxyuux, jetse'e je Nte'yam je y'aaj je yo'kt je jayu dūtukmukajts. Je'eda pan pān jatyel'e du'amotunajxtu, je'e tse'e je Moisés dumunoo'kxtktu jets kadi je Nte'yam y'ukjaal'kmukojsjidini, ²⁰ka'l a ve'e dumuténidi je pava'nun ku ve'e vyaajñ: "Kujyatánuka tse'e juu' ve'e dūtocomp ya kopk, yakka'ts'oo'kup tse'e." ²¹Ooye'e dūtunyaknajxti je atsa'aga juu' ve'e y'ixtu. Ku ve'e viinm je Moisés du'ix, jidu'um tse'e vyaajñ: "Je tsa'aga atse'e uxyam xyakmíppnup."

²²Nvinkunajkximdupts uu'me'e je kopk juu' ve'e Sión duxaaj, je tsapjootmit Jerusalén, je ciudad

juu' ve'e je Nte'yam jye'e, joma ve'e je aangelestajk kamachoovna ñay'amókajada jetse'e je joojntyk Nte'yam duyakmájada duyakjaanchada je xoojntkun maqt. ²³Jem tse'e je numay jayu juu' ve'e je Nte'yam je y'lónuk, je'e tse'e taandu javyet jem tsapjootm. Nvinkunajkximdup tse'e je Nte'yam, juu' ve'e anañujoma je jayu dutokipayo'yp. Jem tse'e je jayu je jyootta je jya'vinda juu' ve'e tñv jáyuvidu joojntykidu, juu' ve'e vaatstu jetse'e y'it oy jets va'ajts. ²⁴Jem tse'e je Jesús, juu' ve'e xnuténimdup jem je Nte'yam vyinkojkm jets pan kajxe'e je Nte'yam xyaktaajnjimdi ya nam kojtstán. Je Nte'yam tse'e xtoojnjimdup je maa'yun je Jesús je y'oo'kun kajx. Ka'ats je'e ve'e vye'ema je Abel je y'oo'kun, kux je'e je ñuu'pune'e duyaknuke'xnatajki jets jep je'e ve'e tokin jaatp je y'ajch.

²⁵Payo'oyda oy, ka'a tse'e xkakuváktat je'e pane'e kojts. Pyaattu xa ve'e je tsaachpaatun pan pan jatye'e dukakuvajktu to'k je naxvijnit jayu juu' ve'e dukojtsnajxp y'lít je Nte'yam je y'ayook. Kux ve'em je'e ve'e, ñvintsose'e xkatukkuvejtumdat je Nte'yam pan nmasookumdupe'e je'e je y'ayook juu' ve'e tsoo'mp jem tsapjootm? ²⁶Ojxi tse'e je it ku ve'e je Nte'yam dumukajts je njujpit jáyuvamda joma ve'e je kopk; ax ya xaa, juu' ve'e uxym, jidu'um tse'e je kojtstán duyaktaajñ: "Ku atse'e jado'k nax je naxvijnit it nxit yo'oyut, ka je naxvijnit itjyapts atse'e nxituyo'oyup, ve'empa ve'e je tsajmit it." ²⁷Ku ve'e vyaajñ

"jado'k nax", nujávanits je'e ve'e jets juu' ve'e yakpaam, kutókiuypts je'e ve'e ku ve'e yakxituyo'oyut, ve'em tse'e tyaanit xä'ma kajx juu' ve'e kaxiimp. ²⁸Je it joma ve'e je Nte'yam yakkutuk jets joma ve'e nl'ijtumdat, ka'ats je'e ve'e xyin, taannupts je'e ve'e xä'ma kajx. Je'e kajx tse'e dutsak jetse'e je Nte'yam nkukojsjimdinit jetse'e nvinja'vimdinit nvintsä'kimdinit nujom aaaj nujom joot jetse'e nyakmájimdat nyakjaanchimdat ax jo'n duvinmachju jo'n. ²⁹Atsa'kip xa je'e ve'e ooy ku ve'e nkamajapa'mumda je Nte'yam, makk tse'e ooy je jayu je tyokin dutuntukkvet.

Juu' ve'e je Nte'yam y'oyja'vip

13 Xä'ma kajx tse'e mnachókjadat to'k jado'k. ²Oy jayu mnapyámjadat maqt je je'yva jayu. Jeme'e je jayu juu' ve'e ve'em dutoondu, ka'a tse'e dunuja'vidi jets je aangelestajk je'e ve'e juu' ve'e yakkaaydu juu' ve'e yakmataandu.

³Jaa'myésta je poxuntakjayu, ve'em ax jo'n kum'ijitti jep poxuntujkp je'e maatta. Ka'a tse'e xjaat'yókidat pan pan jatye'e yakjomtoondup yaktitoondup, ve'eme'e myakjávajadat jets myakjomtoonduvap myaktitoonduvap miitse'eda ax jo'n je'eda.

⁴Vintsä'agada je navyajkun. Pan pane'e ta'axpúkani pan pane'e yaalvyúkani, myajíxup myajjávap tse'e je navyajkun. Tokimpayo'oyjadaps je'e ve'e je Nte'yam pan pan jatye'e

duyakvintsá'kintókidup je
navyajkun jets pan pan jatye'e
ko'oyyaa'yap.

⁵Ka'a tse'e je meen xnas'ayóvadat,
tukjotkáda'akta pan vinxupe'e
juu' x'ixta xjayepa, kux jidu'ume'e
je Nte'yam vyaa'n: "Ats xa mitse'e
n'íxup njayépup, ni je vin'ítats ats
mitse'e nkamaso'okut." Jidu'um
tse'e vyaa'n. ⁶Ve'eme'e y'oya jetse'e
nva'numdat to'k aaj to'k joot:

Je Maja Vintsán atse'e xputajkip,
ka'ats atse'e ntsa'aga pan vintso
atse'e je jayu xtun.

⁷Jaa'myésta je'eda pan pan
jatye'e mtuk'íxjudu mtuknuja'vijidu
je Nte'yam je y'ayook, payo'oyda je
y'oy je'e juu' ve'e tyoondu kyojtstu
ku ve'e jyoojntykidi jets vintso ve'e
makk aaj makk joot je Nte'yam
dujaanchja'vidi. Ve'em tse'e
xtoonduvat xkojtstuvat.

⁸Je Jesucristo, ka'a xa je'e ve'e
tyíkuts, ve'em ax jo'n y'ijt, ve'emts
je'e ve'e y'it jetse'e y'ijtnit xa'ma
kajx. ⁹Jeja tse'e je ixpajkun ka
to'kap juu' ve'e viijnk, ka'ats miits
je'e ve'e xpanajkxtat. Je'e ve'e
oy ku ve'e nmakkpa'mumdat
ya n'aajamda ya njootamda je
Nte'yam je myaa'yun kajx, ka
je'e kajxape'e juu' ve'e yakkaayp
yak'ookp. Je ka'yun je ookun juu'
ve'e je jayu pyavaandup jetse'e
je jayu dükakáydat duka'ool'ktat,
ni vinxúpats je'e ve'e je jayu
kyaputákajada jetse'e y'ittat je
Nte'yam maat.

¹⁰Njayejpumdup xa uu'me'e je yax
juu' ve'e katukkádaakjup jetse'e
duja'kxtat je'eda pan pan jatye'e
toondup joma ve'e je tabernáculo.
¹¹Je tánuk juu' ve'e je Nte'yam

tyukvintsá'kidup je jayu je tyókin
kajx, je'e je ñuu'pun tse'e je tee'
juu' ve'e dunuvintsanikajxp je
tee'tajkta, je'e tse'e yaktajkip je it
juu' ve'e je kunoo'kxun munuyojk
dumaat, je tánuk je ñi'kx je kyopk,
je'e tse'e yakkajpumpítsumdup
jetse'e duyaknaxtoyda jékum.

¹²Ax nay ve'empa tse'e je Jesús
duyakkajpumpítsumduva, jem
tse'e je ñuu'pun dumasaak
ku ve'e y'uk'ag'l. Ve'em tse'e
dutuujn jetse'e je y'oo'kun
kajx dutuknuva'atstat je jayu je
tyokin. ¹³Va'an tse'e du'ijtumda
je Jesús maat óyame'e je jayu
xvijink'íxumda ax jo'n je Jesús
yakvijink'íx ku ve'e je jayu
yakcruuzpejtjidi jem kajpún pa'am.
¹⁴Va'an tse'e du'ijtumda je'e maat,
kux n'a'íxumdupe'e je ciudad juu'
ve'e miimpnum, ka'a xa ve'e ti
it njayejpumda joma ve'e xa'ma
kajx ntsuunimindinit yaja naxvijin.
¹⁵Ax je'e kajx tse'e dutsak jetse'e
ijtp je Nte'yam nkukojtsjimdat
je Jesucristo kajx. Ku ve'e ve'em
nto'numdat, je'e tse'e je vintsa'kin
juu' ve'e vyinmajtsup jetse'e
je Nte'yam nmo'yumdat. ¹⁶Ka'a
tse'e xjaat'yókidat jetse'e xtóndat
juu' ve'e oy. Putákada je jayu pan
pane'e katih'ijtuxjudup. Ku ve'e
ve'em xtonda, je vintsa'kints je'e
ve'e juu' ve'e je Nte'yam y'oya'vip.

¹⁷Katsapakta pan pan jatye'e
mtuk'íxjup je Nte'yam je y'ayook.
Je'e tse'e mtóndap juu' je'e ve'e
kyojtstup, kux je'e ve'e chojktup,
pyayo'ydup vintso ve'e oy m'lijttinit
je Nte'yam maat, ñuja'vidupts
je'e ve'e jets myo'odap je'e ve'e je
Nte'yam je cuenta pan vintso ve'e

juu' jaty tudutonda tudukotsta.
 M'íxtap tse'e vintso ve'e je tyoonk
 dutóndat je xoojntkun maat. Pan
 ka'a xa miits je'e ve'e xkatsapakta,
 je tsaachvinma'yn mqatts je'e ve'e
 je tyoonk dutóndat. Ax ka'ats miits
 je'e ve'e mto'nuxjadat oy.

¹⁸Nutsapkotsta aqats to'k aaj.
 Ka'a aqatse'e ntinatyukjávaja jeja
 je Nte'yam vyinkujk, je'e aqatse'e
 ntsajkp jets aqatse'e njaa'któnut
 njaa'kkótst juu' ve'e oy jets va'ajts.
¹⁹Ku aqatse'e xnutsapkótstat, je'e
 ve'e vinkopk jetse'e je Nte'yam
 x'amótudat jets je'e ve'e dutónup
 jets aqatse'e tsojk nvimpítt joma ve'e
 miitsta.

²⁰Je Nte'yam, juu' ve'e
 je oy joot duyajkp jetse'e
 duyakjoojntykpajknuva je nMaja
 Vintsánamda Jesucristo, juu' ve'e
 x'íxumdup xjayejpumdup ve'em ax
 jo'n je oy carnero vinténiva du'ix'it
 je kyarneeroda, je Jesucristo, juu'
 ve'e je ñuu'pn kajx je Nte'yam
 xtukmutaajnjimdu je kojtstán
 juu' ve'e xa'ma kajx tyoonnup,

²¹je Nte'yam tse'e mmo'ojadap
 je oy aaj je oy joot jetse'e ve'em
 xtoondinit xkojtstinit juu' je'e ve'e
 chajkp. Je Jesucristo kajx tse'e
 dupámut yam nja'vin kajxmamda
 juu' ve'e y'oyja'vip. iYakmaja
 yakjaancha tse'e je Cristo y'ijtnit
 xa'ma kajx! Amén.

²²Utsta ajchta utsta tsa'ada,
 nmunoo'kxtktupts ats miitse'e
 jetse'e ya kojtsvíjin xkuváktag
 juu' ve'e ntuknuja'yidup, je'e
 ve'e ku ve'e vee'n tunnuyáyada.

²³N'ava'nipsts atse'e jets ta ve'e
 je n'lútsamda je n'ajchamda
 Timoteo naspaka tyaanni. Pan
 tsojke'e jye'ya, nmaadapts ats
 je'e ve'e jets aqats miitse'e najkx
 nku'íxtinuva.

²⁴Máyame'e to'k aaj je Dios
 xmo'odat je jayu juu' ve'e
 dunvinténidup je jaanchja'vivatajk,
 jets nujom je Nte'yam je jyayu.
 Máyame'e je Dios mkejxuxjada je
 itáliait jayu.

²⁵Je Nte'yamts miitse'e
 anañujoma mkunoo'kxjadap.